

Iryna Bondarchuk,
Primary School Teacher,
Highest Qualification Category
Methodologist Teacher
IT STEP SCHOOL ODESSA' Lyceum
Odesa, Ukraine

METAPHORICAL CARDS FOR COMPETENCY- BASED LEARNING: NUS INNOVATIONS

Abstract: The article explores the use of metaphorical associative cards (MAC) as an innovative tool in the educational process of the New Ukrainian School (NUS). The study aims to analyze the potential of MAC in developing students' key competencies, including communication, creativity, critical thinking, and emotional intelligence, as well as their role in creating a motivating learning environment. The theoretical foundations of MAC are examined, particularly their impact on cognitive processes (attention, memory, imagination) through the activation of associative thinking and emotional regulation, considering neuropsychological mechanisms. Practical exercises for integrating MAC into teaching various subjects (physics, arts, languages, literature, primary school) and working with the teaching staff are proposed. Exercises such as «Metaphor of Genius» for high school students or «Cat of My Mood» for younger pupils enhance engagement through a game-based approach and foster a psychologically comfortable environment. Special attention is paid to the versatility of MAC, their alignment with NUS principles, and their support for competency-based learning. The article also analyzes the advantages (accessibility, interactivity) and limitations of the method (subjectivity of interpretations, need for teacher training). The findings suggest that MAC are an effective tool for innovative education but require further empirical research. The article is intended for educators, psychologists, and researchers interested in implementing psychological methods in education.

Keywords: metaphorical associative cards, New Ukrainian School, competency-based approach, neuropsychology, art therapy, creativity, game-based learning.

Дата першого надходження статті до видання 03.12.2025
Дата прийняття статті до друку після рецензування 10.12.2025

© Бондарчук І.М., 2025

УДК 37.035.6– 057.87:355.01(477)

Карук Лілія Миколаївна,
заступник директора з виховної роботи
ОКУ «Подільський медичний фаховий коледж
імені В.О. Жуковського»
Подільського району, Одеської області,
м. Подільськ, Україна

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В ШКОЛІ: ВИКЛИКИ ТА СЕНСИ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ

Анотація. У публікації осмислено специфіку патріотичного виховання школярів у реаліях воєнного часу та зміненої освітньої дійсності. Висвітлено, як воєнні події впливають на становлення цінностей, громадянської позиції й психологічного благополуччя учнів. Обґрунтовано значення педагогічної підтримки у збереженні національної ідентичності, розвитку внутрішньої стійкості та відповідального ставлення до патріотизму. Акцент зроблено на освітній роботі з учнями, що навчаються дистанційно або перебувають за межами України, а також на ролі критичного мислення й медіаосвіти. Доведено, що ефективне патріотичне виховання має спиратися на гуманізм, свідомий громадянський вибір і практики соціальної взаємодії.

Ключові слова: патріотичне виховання, учнівська молодь, воєнний контекст, громадянська позиція, національна ідентичність, освіта.

Події останніх років докорінно змінили українське суспільство, оголивши базові цінності та водночас поставивши перед системою освіти нові, безпрецедентні завдання (Волонтерська діяльність, 2023). Повномасштабна війна перетворила патріотичне виховання, одного з напрямів виховної роботи, на ключовий компонент формування особистості дитини. Сьогодні школа функціонує в умовах постійної небезпеки, невизначеності та психологічної напруги, а отже – не може залишатися осторонь суспільних процесів (Закон України «Про освіту», 2017).

Повітряні тривоги, евакуації, перервані уроки, навчання в укриттях або в онлайн-форматі стали частиною щоденної освітньої реальності українських школярів (Концепція національно-патріотичного виховання, 2015). Для учнів це не просто тимчасові незручності, а досвід, що формує світогляд, ставлення до держави, до власної безпеки та майбутнього. У таких умовах патріотичне виховання набуває глибокого сенсового наповнення, адже воно пов'язане не лише з історичною пам'яттю, а й з особистими переживаннями дітей (Кремень, 2021). Дитина, яка зростає в умовах постійної загрози, вчиться цінувати мир, усвідомлювати ціну свободи та відповідальність кожного громадянина за спільний результат. Це потребує від педагога не лише фахових знань з історії та громадянської освіти, а й високого рівня емоційної компетентності, здатності підтримати, скерувати та знизити рівень тривожності учнів (Медіаграмотність, 2022).

Особлива увага приділяється дітям і підліткам, які через війну вимушено перебувають за кордоном. Для багатьох із них дистанційне навчання в українській школі стає єдиною формою збереження зв'язку з Батьківщиною (Організація освітнього процесу, 2022). У багатокультурному середовищі приймаючих країн українська мова, література, історія та громадянська освіта виконують функцію збереження національної ідентичності. Саме тому роль учителя полягає не лише в передаванні знань, а й у підтримці почуття належності до української спільноти, формуванні усвідомленого патріотизму без агресії та ксенофобії (Освіта українських дітей, 2023). Важливим завданням є також налагодження ефективної комунікації між учнями за кордоном, їхніми батьками та закладами освіти в Україні, розроблення адаптивних навчальних програм і культурно чутливих підходів до різних освітніх контекстів.

Сучасне патріотичне виховання в умовах війни потребує переосмислення традиційних підходів. Формальні заходи поступаються місцем живому діалогу, рефлексії, спільному обговоренню подій, що відбуваються в країні (Кремень, 2021). Важливого значення набуває розвиток критичного мислення, медіаграмотності, здатності відрізнити достовірну інформацію від пропаганди (Пометун, 2021). Таким чином патріотизм постає не як сліпа емоція, а як усвідомлений вибір і громадянська відповідальність. Навчання аналізу джерел, розуміння контексту подій, відмежування фактів від маніпулятивних оцінок сприяє формуванню активної громадянської позиції учнів, їх участі у волонтерських і соціальних ініціативах (Савченко, 2019).

Не менш важливим є гуманістичний вимір виховання. Діти, які живуть у реаліях війни, потребують психологічної підтримки, відчуття безпеки та надії. Патріотичне виховання має ґрунтуватися на повазі до людського життя, співпереживанні та солідарності. Участь школярів у волонтерських ініціативах, благодійних акціях, написанні листів українським військовим формує досвід соціальної відповідальності та реальної причетності до спільної справи. Важливим є інтегрування в освітній процес елементів соціально-емоційного навчання, своєчасне виявлення ознак емоційного вигорання та організація доступних форм психологічної підтримки (Соціально-емоційне навчання, 2022).

Участь учнів у волонтерських і громадських ініціативах має бути добровільною, безпечною та усвідомленою, такою, що поєднує особистий вибір із відповідальністю перед громадою, повагу до людської гідності та правових норм держави (Савченко, 2019). Водночас доцільним є розвиток патріотичних цінностей через культуру дитячої творчості: літературні читання, мистецькі виставки, театралізовані онлайн-та офлайн-заходи, які відображають історичний досвід, героїчні приклади сучасності та реальні історії українських родин.

Висновки. Патріотичне виховання учнівської молоді в умовах воєнного сьогодення є складним, багатовимірним процесом, що поєднує освітні, виховні та психологічні аспекти. Саме від його якості залежить формування покоління, здатного не лише пам'ятати трагедії війни, а й будувати демократичну, правову та незалежну Україну в майбутньому (Волонтерська діяльність, 2023). У цьому контексті школа виступає не лише місцем передачі знань, а простором розвитку відповідальної громадянської позиції, моральних орієнтирів і суспільної солідарності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех, І. Д. (2020). *Патріотизм як цінність і виховний феномен*. Ін-т проблем виховання НАПН України.
2. *Волонтерська діяльність учнівської молоді в умовах війни: методичні рекомендації*. (2023). МОН України.

3. Закон України *Про освіту* (2017). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. *Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді: затв. наказом МОН України № 641 від 16.06.2015 р.* (2015). МОН України.
5. Кремень, В. Г. (2021). *Філософія освіти XXI століття*. Знання України.
6. *Медіаграмотність у закладах загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник*. (2022). Академія української преси.
7. *Організація освітнього процесу в умовах воєнного стану: методичні рекомендації*. (2022). МОН України.
8. *Освіта українських дітей за кордоном в умовах війни: аналітична доповідь*. (2023). НАПН України.
9. Пометун, О. І. (2021). *Громадянська освіта в контексті сучасних суспільних викликів*. Освіта.
10. Савченко, О. Я. (2019). *Психолого-педагогічні основи сучасної освіти*. Педагогічна думка.
11. *Соціально-емоційне навчання дітей в кризових умовах: методичний посібник*. (2022). ЮНІСЕФ Україна.

REFERENCES

1. Bekh, I. D. (2020). *Patriotyzm yak tsinnist i vykhovnyi fenomen*. In-t problem vykhovannia NAPN Ukrainy.
2. *Volonterska diialnist uchnivskoi molodi v umovakh viiny: metodychni rekomendatsii*. (2023). MON Ukrainy.
3. *Zakon Ukrainy Pro osvitu* (2017). Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. *Kontseptsiia natsionalno-patriotichnoho vykhovannia ditei ta molodi: zatv. nakazom MON Ukrainy № 641 vid 16.06.2015 r.* (2015). MON Ukrainy.
5. Kremen, V. H. (2021). *Filosofiiia osvity KhKhI stolittia*. Znannia Ukrainy.
6. *Mediahramotnist u zakladakh zahalnoi serednoi osvity: navchalno-metodychnyi posibnyk*. (2022). Akademiia ukrainskoi presy.
7. *Orhanizatsiia osvitnoho protsesu v umovakh voiennoho stanu: metodychni rekomendatsii*. (2022). MON Ukrainy.
8. *Osvita ukrainskykh ditei za kordonom v umovakh viiny: analitychna dopovid*. (2023). NAPN Ukrainy.
9. Pometun, O. I. (2021). *Hromadianska osvita v konteksti suchasnykh suspilnykh vyklykiv*. Osvida.
10. Savchenko, O. Ya. (2019). *Psykhologo-pedahohichni osnovy suchasnoi osvity*. Pedahohichna dumka.
11. *Sotsialno-emotsiine navchannia ditei v kryzovykh umovakh: metodychnyi posibnyk*. (2022). YuNISEF Ukraina.

Liliia Karuk,

Deputy Director for Educational Work,
Podilsk Medical Professional College
named after V. O. Zhukovskiy,
Podilskiy District, Odesa Region,
Podilsk, Ukraine.

PATRIOTIC EDUCATION OF SCHOOL YOUTH IN SCHOOLS: CHALLENGES AND MEANINGS OF THE WARTIME PRESENT

Abstract. *The publication examines the specifics of patriotic education of school students in the realities of wartime and a transformed educational environment. It highlights how military events influence the formation of values, civic position, and psychological well-being of learners. The significance of pedagogical support in preserving national identity, developing inner resilience, and fostering a responsible attitude toward patriotism is substantiated. Particular emphasis is placed on educational work with students engaged in distance learning or residing outside Ukraine, as well as on the role of critical thinking and media education. It is argued that effective patriotic education should be grounded in humanistic values, conscious civic choice, and practices of social interaction.*

Keywords: *patriotic education, school youth, wartime context, civic position, national identity, education.*

*Дата першого надходження статті до видання 02.12.2025
Дата прийняття статті до друку після рецензування 12.12.2025*